

# De overlevenden van Srebrenica in België

Opiniestuk; 13/7/2005

*Auteur: Koen Geurts*

Maandag werd door de internationale gemeenschap de genocide in het Bosnische Srebrenica van precies tien jaar geleden herdacht. Luidop werd een mea culpa geslagen omdat de wereldgemeenschap en de VN deftig hadden nagelaten om er alles aan te doen om de gigantische catastrofe te voorkomen. Maar weerom worden hierbij een aantal mensen compleet vergeten, met name de overlevende slachtoffers van het oorlogsgeweld. Talrijke plaatselijke families zagen indertijd het een en het ander aankomen en vluchtten net op tijd voor de slachtingen. Sommigen vluchtten naar België en andere West-Europese staten en trachtten een verblijfsstatuut te verkrijgen in de hoop een nieuw leven op te bouwen. Het zijn stuk voor stuk mensen die nog steeds heel wat onverwerkte oorlogstrauma's met zich meeslepen, om niet te spreken van het verlies van familieleden en naasten die minder geluk of mogelijkheden hadden en omkwamen in de genocide aangericht door de Serviërs. Ooit terugkeren naar de plaats waar deze slachtingen zich hadden afgespeeld zagen ze na hun vlucht nu echt niet meer zitten. Toch bleek voor meerderen onder hen België niet zo'n gastvrije haven te zijn. Integendeel, een aantal families zijn na een verblijf van meer dan 10 jaar nog steeds niet aan een verblijfsdocument geraakt en leven al sinds jaar en dag nog altijd met de vrees voor gedwongen terugdrijving naar hun land van herkomst. Ook in België is hun leven een lijdensweg gebleven.

Daniella en Ferid woonden in Potocari, een dorpje op een 6-tal kilometer van Srebrenica. Het was in dat dorpje waar de VN-basis lag van waaruit ruim 2 jaar na hun vlucht op een paar dagen tijd duizenden (duizenden!) Bosnische jongens en mannen werden gedeporteerd en vermoord. Het koppel vluchtte naar België en verkreeg een tijdelijk ontheemdenstatuut dat werd opgeheven toen de oorlog gedaan was. In mei 1996, na de vredesakkoorden van Dayton en nog geen jaar na de feiten in Srebrenica werd hun aanvraag voor politiek asiel die ze ondertussen hadden ingediend definitief afgewezen. M.a.w. de familie moest terug naar het land van herkomst, waar alles maar vooral de interetnische relaties op dat moment nog volledig in puin lagen. Srebrenica lag ondertussen in Servisch-Bosnisch gebied en gaan leven op de plaats van hun vroegere thuishaven, nu ingenomen door degenen voor wie ze op de vlucht zijn geslagen zag dit Roma-gezin niet zitten. Geen haar op hun hoofd dus dat eraan dacht om terug naar ginder te gaan. Het trauma van al het meegemaakte geweld en het verlies zat veel te diep en trouwens hoe zouden ze er – beiden zijn laaggeschoold en de economie ligt volledig plat - in godsnaam aan de kost moeten geraken? In illegaliteit leven in België is voor hen de enige optie. Al die tijd trachten ze zo goed en zo kwaad mogelijk te overleven in Brussel aangezien ze noch OCMW-steun of kindergeld trekken, noch recht hebben om te werken. Ongelukkiglijk missen ze ook nog de grote regularisatiecampagne in januari 2000 omwille van onjuiste informatie en voornamelijk de vrees om bij een negatieve beslissing gerepatriëerd te worden. Ze vragen evenwel regularisatie aan op basis van humanitaire redenen, maar die wordt eveneens negatief bevonden. Voor de Belgische staat is er geen ander alternatief dan terugkeren naar waar ze vandaan komen.

Ondertussen heeft het koppel 7 kinderen, de jongste werd vorige week 4 maanden, de oudste is nu 15 jaar. De oudsten trachten regelmatig naar school te gaan, hetgeen voor de familie in deze situatie geen gemakkelijke opgave is. Ook wordt er om de haverklap verhuisd aangezien

ze voortdurend op zoek zijn naar een goedkopere woonst. Vader verdient een stuiver door wat te handelen in oud ijzer, moeder blijft thuis bij de kinderen. De financiële problemen hopen zich op en begin juni jongstleden wordt het de familie te moeilijk. Het pover appartement wordt ingeruild voor een bestelwagentje, waarin vader, moeder en de 7 kinderen momenteel in het Brusselse trachten te overleven. Overbodig om te zeggen dat dit geen sinecure is. Hun leven blijft een bijzondere lijdensweg. De schrijnende situatie van kansarmoede waarin ze in ons lieve België terecht gekomen zijn hadden ze zich op de dag van hun vlucht nooit kunnen inbeelden. Ook deze slachtoffers mogen bij zo'n memorabele herdenkingsdagen in de kijker gezet worden. Ook daar draagt de internationale gemeenschap en voor het gezin van Daniela en Ferid in de eerste plaats België een verantwoordelijkheid. En laten we ze deze keer niet weer opnieuw ontlopen.